

KATALOG ZNANJA

1. Ime modula: SODOBNO GOSPODARSTVO

2. Usmerjevalni cilji:

Dijak/dijakinja:

- razvija podjetne lastnosti in spretnosti ter sposobnosti timskega dela;
- načrtuje in vodi svojo kariero;
- uporablja ustrezne zvrsti učinkovitega sporazumevanja z različnimi partnerji;
- uporablja sodobne informacijsko-komunikacijske vire in vrednoti informacije;
- razvija sposobnost logičnega, abstraktnega in analitičnega sklepanja;
- prepozna in kritično analizira temeljne ekonomske pojave in procese v sodobnem gospodarstvu;
- upošteva logiko racionalne izbire in razvija sposobnost poslovnega odločanja;
- kritično vrednoti posledice različnih ekonomskih odločitev za razvoj gospodarstva, celotne pluralne in večkulturne družbe ter narave;
- vzpostavi pozitiven odnos do trajnostnega razvoja, varuje zdravje in okolje;
- uporablja ustrezno strokovno izrazoslovje v vseh družbenih odnosih;
- razume odnos med državo in pravom ter drugimi družbenimi pravili;
- razume povezanost delov pravnega sistema v zaokroženo celoto;
- varuje človekove pravice in temeljne svoboščine v vseh pravnih razmerjih;
- razvija pozitivne osebnostne lastnosti, doslednost, natančnost, odgovornost in strokovnost;
- ravna v skladu s pravnimi pravili, poslovno moralo in načeli poklicne etike;
- varuje in zagotavlja uresničevanje pravnih vrednot;
- razume bistvo svobodnega urejanja stvarno pravnih in obligacijskih razmerij;
- kritično presoja protipravna ravnanja na vseh področjih družbenega življenja;
- razvija potrebo in pripravljenost za vseživljenjsko izobraževanje.

3. Vsebinski sklopi:

1. Razvoj in delovanje gospodarstva
2. Gospodarske dejavnosti
3. Temelji pravne kulture
4. Pravnoorganizacijski vidiki poslovanja

1. Vsebinski sklop: Razvoj in delovanje gospodarstva

Poklicne kompetence

OZNAKA	
RDG1	Racionalno ravnanje, skladno z zakonitostmi sodobnega tržnega gospodarstva.
RDG2	Primerjanje ekonomskih sistemov in utemeljitev vloge države v sodobnem gospodarstvu.
RDG3	Ravnanje skladno s trajnostnim razvojem in uspešno delovanje v mednarodnem okolju.

Operativni cilji

Informativni cilji	Formativni cilji
<ul style="list-style-type: none"> – predstavi ekonomski problem, nujnost izbire in temeljna ekonomska vprašanja – upošteva koristnost dobrin pri nakupnih odločitvah – poveže proizvodnjo, proizvodne stroške, poslovni izid in uspešnost gospodarjenja – predstavi oblikovanje tržnega ravnovesja in dolgoročne ravnovesne cene – pojasni delovanje tržnega mehanizma v pogojih popolne in nepopolne konkurence – utemelji posebnosti trga delovne sile – prepozna temeljne probleme razdelitve v sodobnem svetu in Sloveniji – predstavi pomen lastninskih funkcij – prepozna prednosti delniških družb pred individualnimi podjetji – pojasni vlogo in funkcije denarja – utemelji razliko med rastjo in (trajnostnim) razvojem gospodarstva – pojasni pojem države blaginje in vzroke za njeno krizo – predstavi značilnosti sodobne socialne države – prikaže javno porabo in prepozna pomen fiskalne politike – s primeri iz stvarnosti ponazori vsebino mednarodnih ekonomskih odnosov – opredeli dejavnike vključevanja v svetovno trgovino in teorijo primerjalnih prednosti – pojasni delovanje transnacionalnih podjetij in učinke tujih neposrednih naložb na rast in razvoj gospodarstva – opiše mednarodne ekonomske odnose Slovenije – navaja primere delovanja Evropske unije – na primerih iz gospodarske stvarnosti predstavi pomen Evropske unije in Evropske monetarne unije za Slovenijo 	<ul style="list-style-type: none"> – ugotavlja alternativne stroške različnih ekonomskih odločitev – nariše in analizira krivulji možnosti potrošnje in proizvodnje – ugotavlja, zakaj brez akumulacije kapitala ni napredka – primerja pomen ekonomije obsega v različnih dejavnostih – nariše in analizira krivuljo povpraševanja, ponudbe in tržno ravnovesje – oceni odziv kupcev na spremembo cene – prepozna konkurenco na različnih trgih v sodobnem gospodarstvu – razišče vlogo in pomen sindikatov – ovrednoti pozitivne in negativne učinke trga – poišče primere korporacij in jih analizira – ob primerih iz prakse ugotavlja posledice neustrezne količine denarja v obtoku – v praksi prepozna vlogo države pri trajnostnem razvoju, prerazdelitvi dohodkov in alokaciji proizvodnih dejavnikov – poišče razloge za javni dolg in njegove posledice – primerja države po stopnji gospodarske rasti in razvitosti – poišče in primerja kazalnike življenjske ravni – analizira dejavnike gospodarske rasti in produktivnosti v Sloveniji – poišče primere globalizacije poslovanja in razišče njen pomen – primerja vpliv protekcionalizma in liberalnih mednarodnih ekonomskih odnosov na rast in razvoj gospodarstva – oceni zunanji dolg Slovenije in razišče njegove posledice

2. Vsebinski sklop: Gospodarske dejavnosti

Poklicne kompetence

OZNAKA	
GD1	Razumevanje vpliva tehnološkega napredka na sektorsko preobrazbo gospodarstva.
GD2	Razlikovanje gospodarskih dejavnosti in poznavanje njihovih značilnosti.

Operativni cilji

Informativni cilji	Formativni cilji
<ul style="list-style-type: none"> – pojasni vpliv potreb na raznovrstnost gospodarskih dejavnosti – ovrednoti posamezne faze gospodarske dejavnosti – našteje in opiše gospodarske dejavnosti in udeležence v gospodarstvu – prikaže razvoj sodobnega tržnega gospodarstva ter pomen sektorjev dejavnosti – opiše gospodarske dejavnosti v primarnem sektorju – opiše gospodarske dejavnosti v sekundarnem sektorju – analizira gospodarske dejavnosti v terciarnem sektorju – predstavi dejavnost in vrste trgovine – opiše vrste prometa in njihove značilnosti – opredeli vlogo špediterja – opredeli sestavine špediterske in skladiščne pogodbe – analizira vlogo bank v prometu blaga in storitev – opredeli gospodarski pomen zavarovalnic in predstavi vrste zavarovanj – opredeli področja dejavnosti v turizmu in vrste turizma – oceni dejavnike turistične ponudbe in dejavnike turističnega povpraševanja 	<ul style="list-style-type: none"> – ob primerih analizira vlogo ekonomskih osebkov – ponazori gospodarsko dejavnost z ekonomskim krožnim tokom – ugotavlja posledice tehnične in družbene delitve dela – analizira strukturo podjetij po dejavnosti, velikosti in lastnini v Sloveniji – oceni vlogo terciarnega sektorja v razvitih gospodarstvih in v Sloveniji – razvrsti posamezne gospodarske dejavnosti v primarni, sekundarni in terciarni sektor – analizira pomen obrti in industrije v razvitih gospodarstvih in v Sloveniji – analizira vlogo trgovskih posrednikov in sestavi enostavne pogodbe – v praksi poišče različne organizacijske oblike trga – primerja prevozne pogodbe in listine v različnih vrstah prometa in ugotavlja položaj posameznih udeležencev v prometu – razišče bančni sistem Slovenije – ugotavlja pravice in obveznosti udeležencev zavarovalne pogodbe – prouči primerjalne prednosti slovenskega turizma – oceni pomen turizma za slovensko gospodarstvo

3. vsebinski sklop: Temelji pravne kulture

Poklicne kompetence

OZNAKA	
PRAK1	Razumevanje potrebe po pravno organiziranih družbenih odnosih.
PRAK2	Ravnanje skladno s pravili pravnega sistema sodobne države.

PRAK3 Zagotavljanje uresničevanja načela ustavnosti in zakonitosti.

Operativni cilji

Informativni cilji	Formativni cilji
<ul style="list-style-type: none"> – opredeli pojem prava – pojasni odnos med državo in pravom – loči pravo od drugih družbenih pravil – opiše temeljne pravne vrednote – pozna zgradbo pravnega pravila – pojasni vrste pravnih kršitev, pravnih sankcij in namen kaznovanja – opredeli pravni akt in razloži vrste pravnih virov – opredeli pravno razmerje in razloži sposobnosti fizičnih in pravnih oseb – našteje pravne panoge sodobnega pravnega sistema – primerja materialno in procesno pravo – opiše in razloži pravnovarstvene postopke – pojasni preambulo in temeljna izhodišča slovenske ustave – spozna splošne določbe ustave in pojasni temeljne človekove pravice in svoboščine – našteje mednarodne dokumente o človekovih pravicah – pojasni temeljne naloge parlamenta, predsednika republike, vlade in državne uprave ter pravosodnih organov – pojasni naloge in organizacijo lokalne samouprave – primerja pristojnosti ustavnega sodišča s pristojnostmi varuha človekovih pravic 	<ul style="list-style-type: none"> – ravna v skladu s pravom in moralnimi načeli – uresničuje pravne vrednote v vseh družbenih odnosih – poišče sestavine pravnega pravila v besedilu pravnega akta – ovrednoti pomen posameznih pravnih sankcij za doseganje družbenega sožitja – uporablja pravne akte za iskanje rešitev določenega pravnega problema – poišče pravne vire v uradnem listu, na internetu in v knjižni obliki – izvede dejavnosti za nastanek konkretnega pravnega razmerja – upošteva soodvisnost materialnega in procesnega prava pri uveljavljanju pravic in obveznosti iz pravnih razmerij – analizira primere pravnovarstvenih postopkov iz sredstev javnega obveščanja – kritično razmišlja o družbenem dogajanju v pravni in socialni državi – poišče pravne vire o človekovih pravicah in izdelava kodeksa dijakovih pravic in dolžnosti – poišče primere delitve oblasti med zakonodajno, izvršilno in sodno vejo oblasti – analizira vlogo državnih organov pri uresničevanju ustavnosti in zakonitosti – oceni delovanje lokalnih skupnosti – presodi ustreznost odločitve, kdaj lahko začne postopek pred ustavnim sodiščem in v katerih primerih lahko poišče pravno pomoč pri varuhu človekovih pravic

4. Vsebinski sklop: Pravnoorganizacijski vidiki poslovanja

Poklicne kompetence

OZNAKA	
POVP1	Razumevanje pravnih temeljev poslovanja gospodarskih družb.
POVP2	Razvijanje racionalnosti in delovne odgovornosti v postopkih ustanovitve in prenehanja gospodarskih družb.

POVP3	Ravnanje skladno z načelom avtonomije volje pravnih subjektov v civilnopravnih razmerjih in z načeli obligacijskega prava.
--------------	--

Operativni cilji

Informativni cilji	Formativni cilji
<ul style="list-style-type: none"> – opiše pravnoorganizacijske oblike gospodarskih družb – primerja osebne in kapitalske družbe – predstavi prednosti in slabosti posameznih gospodarskih družb in samostojnega podjetnika – spozna sestavine in načela firmskega prava ter sodni register – opiše postopek ustanovitve gospodarske družbe – razlikuje likvidacijo, sanacijo in stečaj – pozna zakonske določbe za sklenitev in odpoved pogodbe o zaposlitvi – opiše sestavine delovnega razmerja – pojasni značilnosti civilnopravnih razmerij – opiše in razloži posest, lastninsko, služnostno in zastavno pravico – pozna sestavo in načela za vodenje zemljiške knjige – opredeli obligacijsko razmerje in pojasni značilnosti ter pravne vire obligacij – razloži zakonite pogoje za sklenitev in veljavnost pogodbe – pojasni elemente za nastanek odškodninske obveznosti – našteje načine prenehanja obveznosti, razloži izpolnitev in zastaranje – našteje najpogostejše obligacijske pogodbe civilnega in gospodarskega prava – pojasni sestavine in razloži izpolnitev prodajne pogodbe 	<ul style="list-style-type: none"> – poišče primere posameznih gospodarskih družb in samostojnega podjetnika – izvede dejavnosti za vpis v sodni register – izdela primer firme podjetja – presodi ustreznost pravnoorganizacijske oblike posamezne družbe – predvidi pravne posledice napačnih podjetniških odločitev – se zaveda pomena doslednega spoštovanja pravnih predpisov za varstvo pravic delavcev – poišče in analizira primere civilnopravnih razmerij v vsakdanjem življenju – ukrepa v primerih kršitev stvarnih pravic – poišče potrebne podatke v zemljiški knjigi – oceni pomen soglasne izjave volje strank za nastanek obligacijskega razmerja – ugotavlja pravne posledice nezmožnosti in nedopustnosti pri sklenitvi pogodbe – prepozna subjektivno in objektivno odgovornost – poišče pravno pomoč v primeru nedopustnega škodnega ravnanja in nastale škode – presodi, kdaj se uporabljajo določila obligacijskega zakonika in kdaj velja dogovor med strankama glede izpolnitve obveznosti – izračuna zastaralne roke in določi čas izpolnitve obveznosti – predvidi pravne posledice nepravilne izpolnitve prodajne pogodbe po krivdi prodajalca in po krivdi kupca – samostojno oblikuje in sklepa prodajno pogodbe